

Posudek školitele na doktorskou práci p. Mgr. Mariana Mazucha, „Tzv. mladší velkomoravský horizont v Mikulčicích a otázka jeho poznání prostřednictvím studia keramických okruhů“, Brno 2009

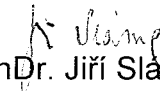
Autor předložené práce p. Mgr. Marian Mazuch, narozen 8. května 1975 v Hodoníně, maturoval v roce 1993 na gymnasiu v Bučovicích. Po maturitní zkoušce pracoval jako technik v Archeologickém ústavu v Brně a to v expozituře v Mikulčicích. Od roku 1994 studoval na pražské filosofické fakultě obory prehistorie – etnologie. Studium ukončil úspěšnou obhajobou zajímavé a podnětné práce o velkomoravské keramice blučinského okruhu. Od roku 2001 je zaměstnán jako odborný pracovník – archeolog v mikulčické expozituře brněnského Archeologického ústavu AV ČR, kde je zástupcem vedoucího pracoviště. V roce 2001 byl přijat na FF UK v Praze do postgraduálního doktorského studia oboru pravěká a raně středověká archeologie s tématem práce uvedené v záhlaví tohoto posudku. S problematikou velkomoravského mikulčického hradiště je velmi dobře obeznámen. Během doktorského studia publikoval (či odevzdal do tisku) celou řadu studií věnovaných nejrozličnějším mikulčickým nálezům i širším problémům spjatých s touto lokalitou. Čtyři práce napsal ve spolupráci s dalšími autory, další čtyři práce byly zveřejněny cizojazyčně. Z rozsáhlejších autorových studií je možné vzpomenout studii o mikulčických nálezech spjatých s rybářstvím.

Východiskem autorovy doktorské práce se staly nálezy ze severního mikulčického předhradí, kde bylo prozkoumáno sídliště s nadzemními stavbami. Toto sídliště časově spadá do závěrečného období existence mikulčického hradiště. Život v něm byl ukončen násilně, jak o tom svědčí např. stopy po požáru či nepietní pohřbívání nebožtíků. Sídliště zřejmě mělo pouze krátkou dobu trvání. Nepředcházelo mu starší osídlení ani nebylo na jeho troskách vybudováno sídliště mladší. Takováto situace je ovšem pro hodnocení archeologických nálezů a pro jejich historické hodnocení velmi výhodná.

Autor v předložené práci rozebírá nejdůležitější i nejpočetnější archeologickou památku – keramiku. Ta je na vzpomenutém sídlišti zastoupena dvěma keramickými skupinami (blučinským a mikulčickým keramickým okruhem). Zatímco v průběhu existence sídliště zůstává počet nálezů blučinské keramiky malý a konstantní, u keramiky mikulčické je patrný enormní nárůst. V obou keramických okruzích spatřuje autor doklad existence specializované řemeslné výroby v dílnách

soustředěných do okolí velkých hradišť. Podle jeho výkladu se oba zmíněné keramické typy objevují v nálezových kontextech závěrečné fáze Velké Moravy a nikoliv ve vrstvách starších. Tímto tvrzením se doktorand odlišuje od dosavadních názorů publikovaných v literatuře. Náhlý a zřejmě násilný zánik osídlení spojuje autor s historicky doloženým rozvrátem Velké Moravy po staromaďarských nájezdech. Těsně před těmito událostmi zřejmě i vrcholila výroba keramiky mikulčického okruhu. Časem mělo dojít i k výraznému geografickému rozšíření této keramiky; i toto rozšíření spojuje autor s oněmi tragickými událostmi na počátku 10. století (tj. s odchodem hrnčířů z ohrožených oblastí např. na klidnější Olomoucko či až do severozápadních Čech). V této souvislosti autor upozorňuje na nutnou korekturu časového zařazení olomouckých nálezů této keramiky. Podle jeho názoru může výskyt keramiky mikulčického okruhu na jiných lokalitách upřesnit jejich časové zařazení a zavdat podnět k úvahám o jejich historickém významu. Je nepochybné, že tyto názory mohou vyvolat mezi odborníky diskusi, na níž je doktorand nepochybně připraven. Autor v předložené práci prokázal velmi dobrou znalost archeologického materiálu z velkomoravského období i schopnost s těmito nálezy samostatně tvůrčím způsobem pracovat. Práce plně odpovídá požadavkům kladeným na doktorské práce a proto ji doporučuji k dalšímu řízení.

Praha 28. března 2009

Prof. PhDr. Jiří Sláma, CSc.